

विद्यार्थी उपलब्धि परीक्षण

सङ्केताङ्क

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

कक्षा : ८

विषय : नेपाली (N2)

समय : २ घण्टा

विद्यार्थीको नाम (Name of the Student):

विद्यालयको नाम (Name of the school) :

ठेगाना (Address):

मिति (Date):

छात्र.....

छात्रा

निरीक्षकको सही

प्राप्ताङ्क विवरण (परीक्षकका लागि)

प्रश्न	1 क	1 ख	1 ग	1 घ	1 ङ	1 च
उत्तर/प्राप्ताङ्क						
प्रश्न	1 छ	1 ज	1 झ	2	3	4
उत्तर/प्राप्ताङ्क						
प्रश्न	5 क	5 ख	5 ग	5 घ	5 ङ	5 च
उत्तर/प्राप्ताङ्क						
प्रश्न	6	7	8 क	8 ख	8 ग	8 घ
उत्तर/प्राप्ताङ्क						
प्रश्न	8 ङ	8 च	8 छ	8 ज		
उत्तर/प्राप्ताङ्क						

परीक्षकको सही

सम्परीक्षकको सही

तलका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् ।

प्रश्न १. तलको गद्यांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

वनसम्बन्धी ऐन कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम वि.सं. २०३० को दशकदेखि औपचारिक र अनौपचारिक रूपमा स्थानीय समुदायले वनको संरक्षण एवम् व्यवस्थापन गर्दै आएका छन् । स्थानीय समुदायलाई परिचालन गरी वन विकासको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने विभिन्न प्रकारका पद्धतिहरू प्रचलनमा रहेका छन् । सामुदायिक वन, कबुलियती वन, साभेदारी वन, धार्मिक वन एवम् मध्यवर्ती सामुदायिक वन सबै समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन गर्ने पद्धति हुन् । यी सबै खाले पद्धतिमा वन उपभोक्ता समूहहरूले नै खम्बाकै रूपमा काम गर्ने गरेका छन् । यी सबै पद्धतिमा समुदायको सक्रिय सहभागितामा वनको संरक्षण व्यवस्थापन एवम् उपयोगको काम हुँदै आएको छ । फरक फरक नामाकरण गरे तापनि सबै खाले वन व्यवस्थापन स्थानीय बासिन्दाको संलग्नतामा हुने गर्छ । समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन गर्ने विभिन्न पद्धतिहरूको नीतिगत तथा कार्यविधिगत भिन्नता निम्नानुसार छ ।

वन व्यवस्थापन गर्ने पद्धति	उद्देश्य	भौगोलिक क्षेत्र	वनको क्षेत्र	व्यवस्थापन अवधि	संलग्न समुदाय
सामुदायिक वन	वन व्यवस्थापन गरी समूहको वन पैदावारको मागको आपूर्ति गर्ने	तराई, पहाड एवम् उच्च पहाडी क्षेत्र	स-साना टुक्रादेखि ठूला वन	अवधि नतोकिएको	वन क्षेत्र वरपरका स्थानीय समुदाय
कबुलियती वन	गरिबीका रेखामुनी रहेका स्थानीय समुदायको आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउने	चुरे, मध्य पहाड एवम् उच्च पहाडी क्षेत्र	स-साना टुक्रा वन क्षेत्र	पहिलोपटक ४० वर्ष र पुन थप हुन सक्ने	वरपरका स्थानीय बासिन्दा
साभेदारी वन	वनको संरक्षणमा सरकार, स्थानीय तह र स्थानीय उपभोक्ताको साभेदारीमा वनको संरक्षण एवम् व्यवस्थापन गरी आम्दानी समेत बाँडफाँड हुने	तराईका ठूला वन क्षेत्र	ठूला वन क्षेत्र	अवधि नतोकिएको	तराईको दक्षिण क्षेत्रमा बसोबास गर्ने जनता समेत
धार्मिक वन	धार्मिक स्थलमा रहेको वन क्षेत्रको धार्मिक निकायले व्यवस्थापन गरी वन पैदावार धार्मिक कार्यमा प्रयोग हुने	धार्मिक स्थलहरू	स-साना वन क्षेत्र	अवधि नतोकिएको	धार्मिक समुदाय
मध्यवर्ती सामुदायिक वन	संरक्षित क्षेत्रको चाप कम गर्न र स्थानीय समुदायको माग आपूर्ति गर्न	संरक्षित क्षेत्रको वरपरको वन क्षेत्र	ठूला साना वन क्षेत्र	अवधि नतोकिएको	मध्यवर्ती क्षेत्रमा बसोबास गर्ने

समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन गर्ने पद्धति अनुसार गठित वन उपभोक्ता समूहहरूले स्वीकृत वन कार्य

योजनामा आधारित भएर विभिन्न क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दै आइरहेका छन् । शहरी क्षेत्र र वरपर रहेका समूहले आफ्नो वन क्षेत्रमा वन भोजका लागि खुला गरेका छन् भने कतिपयले वन्यजन्तुको अवलोकन गराउने कार्य गरेका छन् । कसैले सानो चिडियाखानाको व्यवस्था गरेका छन् भने कुनैले बोटिङ्को व्यवस्था गरेका छन् । यी सबै क्रियाकलापबाट आयआर्जन, रोजगारीको सिर्जना भएको छ । स्थानीय समुदायलाई वनको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने जिम्मा दिई स्थानीय, उपभोक्ता समूहका सदस्यहरूको काठ, दाउरा, स्याउला आदि वन पैदावरको माग आपूर्तिमा सघाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले सुरु भएको नेपालको समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन प्रणाली विश्वमै उत्कृष्ट मानिन्छ ।

प्रश्नहरू :

ठीक उत्तरमा चिनो ✓ लगाउनुहोस् :

(६×१=६)

(क) समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन गर्ने पद्धतिमा तलकामध्ये कुन समोवश छैन ?

(अ) धार्मिक वन

(आ) कबुलियती वन

(इ) निजी वन

(ई) साभेदारी वन

(ख) सामुदायिक वन व्यवस्थापनको सबैखाले पद्धतिमा मुख्य भूमिका कसको हुन्छ ?

(अ) वन उपभोक्ता समूह

(आ) वन व्यवस्थापन समिति

(इ) वन पैदावार संरक्षण समूह

(ई) स्थानीय तह/सरकार

(ग) सामुदायिक वन व्यवस्थापनको कुन पद्धतिमा व्यवस्थापन गर्न पाउने अवधि तोकिएको छ ?

(अ) धार्मिक वन

(आ) साभेदारी वन

(इ) सामुदायिक वन

(ई) कबुलियती वन

(घ) साभेदारी वन व्यवस्थापनको विशेषता तलकामध्ये कुन होइन ?

(अ) सरकार, स्थानीय तह र समुदायको संलग्नता

(आ) तराईको ठूला वन क्षेत्रको व्यवस्थापन गर्ने पद्धति

(इ) आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउने उद्देश्य

(ई) आम्दानी बाँडफाँड हुने

(ड) बर्दियाको राष्ट्रिय निकुञ्जको वरपरका क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदायका लागि लक्षित वन व्यवस्थापनको पद्धति कुन हो ?

(अ) कबुलियती वन

(आ) मध्यवर्ती सामुदायिक वन

(इ) धार्मिक वन

(ई) सामुदायिक वन

(च) माथिको गद्यांसमा मुख्य गरी के विषयमा चर्चा गरिएको छ ?

(अ) वन व्यवस्थापनका विभिन्न पद्धति

(आ) वन उपभोक्ता समूहको भूमिका

(इ) वन व्यवस्थापनमा सरकारको भूमिका

(ई) वनजङ्गलको महत्व र फाइदा

(छ) वन उपभोक्ता समूहहरूले के के क्रियाकलापबाट आयआर्जन र रोजगारीका अवसर सिर्जना गरेका छन्? कुनै दुई क्रियाकलाप लेख्नुहोस् । (२)

.....

.....

.....

.....

.....

(ज) समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापनको सुरुआत के उद्देश्यले गरिएको थियो ? लेख्नुहोस् । (२)

.....

.....

.....

.....

.....

(भ्र) माथिको गद्यांशको अन्तिम अनुच्छेदको सारांश लेख्नुहोस् ।

(३)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्रश्न २. 'वातावरण संरक्षण' शीर्षकमा सय शब्दसम्मको निबन्ध लेख्नुहोस् :

(४)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्रश्न ३. विद्यालयमा खाजाको रूपमा चाउचाउ विस्कटको प्रयोग बढीरहेको र यसले स्वास्थ्यमा समेत असर गर्ने हुँदा विद्यालयमै खाजाघरको व्यवस्था मिलाउने विषयमा साथीहरूबीचमा भएको संवाद तयार गर्नुहोस् । (३)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्रश्न ४. तलको वाक्यलाई शुद्ध बनाउनुहोस् । (२)

वर्खाको समयमा पानि उमालेर मात्र पीउने गरनुपर्छ ।

.....

.....

प्रश्न ५. तलको सूचना पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

“ म मेरो स्वास्थ्यप्रति जिम्मेवार रहन्छु ”

मेरा प्रतिबद्धता, स्वस्थ जीवनको आवश्यकता

- 1. म रक्सी, चुरोट र सुर्तीजन्य पदार्थ खान्न
- 2. म नियमित व्यायाम गर्छु
- 3. म स्वस्थ र पोषिलो खाना खान्छु
- 4. म नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गराउँछु
- 5. म मेरो परिवार र समुदायको स्वास्थ्यप्रति सजग रहन्छु

स्वस्थ र पोषिलो खाना

नियमित व्यायाम

- 1. स्वच्छ, पोषणयुक्त र सन्तुलित खाने बानीले सबै प्रकारका कुपोषणका साथै थुप्रै नसर्ने रोगहरूको रोकथाम गर्छ ।
- 2. स्वच्छ खाना खाउँ : सफा, राम्रोसँग पकाएको र सकेसम्म स्थानीय उत्पादन खाने गरौं ।
- 3. सन्तुलित खाना खाउँ : हरेक दिनको खानामा यी ३ थरीका खानेकुरा नछुट्टुन : फलफुल र हरिया सागसब्जी, दाल र गेडागुडी, माछा मासु, अण्डा वा दुधजन्य खानेकुरा ।

- 1. नियमित व्यायाम गर्दा स्वस्थ र तन्दुरुस्त हुन मद्दत गर्छ : तौल र बोसोको मात्रा नियन्त्रण, मुटुरोगको सम्भावना न्यून, मधुमेहको सम्भावना न्यून, मांसपेशी र हड्डी बलियो, मानसिक स्वास्थ्यमा सुधार हुन्छ ।
- 2. १८-६४ वर्षको हुनुहुन्छ भने दैनिक कम्तीमा ३० मिनेट हल्का व्यायाम र थप कम्तीमा १५ मिनेट कडा व्यायाम गर्नुस् ।
- 3. बालबालिकालाई व्यायामको बानी बसाल्नुपर्छ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय

प्रश्नहरू :

तलका प्रश्नको ठीक उत्तरमा चिनो ✓ लगाउनुहोस् ।

(४×१=४)

(क) माथिको सूचनाको मुख्य विषय के हो ?

(अ) स्वस्थ व्यवहार

(आ) रोगको उपचार

(इ) नियमित औषधि सेवन

(ई) सरसफाई

(ख) स्वस्थ जीवनका लागि तय गरिएका पाँच प्रतिबद्धतामा तलको कुन पढैन ?

(अ) नियमित व्यायाम

(आ) सन्तुलित खाना

(इ) रोग विरुद्धको खोप

(ई) नियमित स्वास्थ्य परीक्षण

(ग) सूचना अनुसार बालबालिकालाई कस्तो बानी बसाल्नुपर्छ भनिएको छ ?

(अ) स्वस्थ खाना खाने

(आ) व्यायाम गर्ने

(इ) सरसफाइ गर्ने

(ई) स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने

(घ) सूचना अनुसार के भए मेरो देश स्वस्थ हुन्छ ?

(अ) म स्वस्थ

(आ) तपाईं स्वस्थ

(इ) परिवार स्वस्थ

(ई) समुदाय स्वस्थ

माथिको सूचनाका आधारमा तलका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् ।

(ङ) सन्तुलित आहाराका लागि प्रत्येक दिन खानामा केके समावेश हुनु पर्दछ ?

(३)

.....

.....

.....

.....

.....

(च) कक्षा ८ पढ्ने १३ वर्षका सुजन रेग्मीले कम्तीमा १५ मिनेट कडा व्यायाम गर्नु आवश्यक छ वा छैन ? छ भने किन र छैन भने किन कारण लेख्नुहोस् ।

(२)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्रश्न ६. तल दिएका बुँदाका आधारमा छोटो कथा तयार पारी शीर्षकसमेत लेख्नुहोस् :

(४)

- गाउँमा कुखुरा
- स्याल भगाउने कुरामा गाउँलेहरू बीच छलफल
- वडाध्यक्षले नभगाउने निर्णय गर्नु
- गाउँलेहरूले स्यालमाथि शंका
- एकदिन गाउँका सबै कुखुरा हराउनु
- भगडा गर्नु
- अबदेखि गाउँलेको कुरा मान्ने सहमति
- नजिकै वनमा स्याल
- भगाउने र नभगाउनेमा विवाद
- गाउँका कुखुरा हराउन थाल्नु
- वडाध्यक्षले स्वीकार नगर्नु
- वडाध्यक्षको घरमा गाउँलेहरू जानु
- वडाध्यक्षले माफी माग्नु

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for handwriting practice.

प्रश्न ८. तलको गद्यांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

मानिस परिवारमा जन्मिन्छ, परिवारमै हुर्कन्छ र परिवारमै बाँच्दछ । परिवारमा बस्दा व्यक्तिले एकआपसमा माया, ममता र सद्भाव साटासाट गर्न पाउँछ । परिवार समाजको सबैभन्दा पहिलो एकाइ हो । परिवारलाई पारिवारिक सञ्जालको सानो समूह पनि मानिन्छ । परिवारमा विभिन्न उमेरका व्यक्तिहरू एकआपसमा मिलेर बस्छन् । परिवारका सदस्यले उपलब्ध स्रोत र साधनहरू मिलेर उपयोग गर्छन् । पारिवारिक मूल्य र मान्यता कायम राख्न परिवारका सबै सदस्यको उत्तिकै भूमिका रहन्छ ।

सामान्यतया: परिवारलाई एकल परिवार र संयुक्त परिवार गरी दुई भागमा विभाजन गरिन्छ । बाबुआमा र उनीहरूका सन्तानसहितको परिवारलाई एकल परिवार भनिन्छ । एकल परिवार सानो आकारको हुन्छ । एकल परिवारमा परिवारका सदस्यका इच्छा र आवश्यकताहरू पूरा गर्न सजिलो हुन्छ । बच्चाहरू, बुबा-आमा र हजुरबुबा-हजुरआमा (तीन चार पुस्ताका व्यक्तिहरू) सँगै बस्ने परिवारलाई संयुक्त परिवार भनिन्छ । यो परिवारको आकार तुलनात्मक रूपमा बृहत हुन्छ । संयुक्त परिवारमा कामको बाँडफाँड सहज रूपमा हुन्छ । परिवारमा सद्भाव र आत्मीयता ज्यादा हुने गर्दछ । संयुक्त परिवारका केटाकेटीहरूले पर्याप्त मात्रामा स्याहारसुसार पाउँछन् । आफ्ना हजुरबा-हजुरआमाको न्यानो मायामा हुर्किएका बालबालिकाको स्वभाव एकल परिवारका बालबालिकाको तुलनामा फरक हुन्छ भन्ने गरिन्छ । यस्तो परिवारमा बृद्धाश्रम वा बालगृहजस्ता संस्थाले दिने सेवा परिवारभित्रैबाट पाउन सकिन्छ ।

नेपाली समाजमा विस्तारै एकल परिवारको प्रचलन बढ्दै गएको पाइन्छ । एकल परिवार र संयुक्त परिवार दुवैका आ-आफ्ना विशेषताहरू रहेका छन् । तापनि पश्चिमाहरूको सिको गर्दै नेपाली समाजमा संयुक्त परिवारहरू एकल परिवारको रूपमा विकसित हुँदै गएका छन् । यसले पारिवारिक सद्भाव र मूल्य मान्यताहरूमा फेरबदल ल्याएको पाइन्छ ।

प्रश्नहरू :

ठीक उत्तरमा चिन्ह ✓ लगाउनुहोस् ।

(४×१=४)

(क) समाजको पहिलो र सानो एकाइ कुन हो ?

(अ) परिवार

(आ) व्यक्ति

(इ) समूह

(ई) नाता

(ख) सामान्यतया परिवारभित्र एक आपसमा नहुने व्यवहार कुन हो ?

(अ) न्यायपूर्ण

(आ) सम्मानपूर्ण

(इ) सद्भावपूर्ण

(ई) अन्यायपूर्ण

(ग) सामान्यतया: परिवारलाई वर्गीकरण गरिने आधार के के हुन् ?

(अ) सामूहिक र साँस्कृतिक

(आ) एकल र संयुक्त

(इ) सामाजिक र धार्मिक

(ई) आर्थिक र राजनीतिक

(घ) संयुक्त परिवारको मुख्य विशेषता कुन हो ?

(अ) कामको सहज बाँडफाँड

(आ) आयआर्जनको स्रोत

(इ) सामूहिक भावनाको विकास

(ई) पारिवारिक जिम्मेवारी बोध

खाली ठाउँमा उपयुक्त शब्द भर्नुहोस् ।

(ङ) 'एकल' शब्दको विपरीतार्थक शब्द हो ।

(१)

तलका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् ।

(च) एकल परिवार र संयुक्त परिवार बीच एउटा/एउटा फरक लेख्नुहोस् ।

(२)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(छ) यो प्रश्न खाली राखिएको छ ।

(ज) माथिको गद्यांशको दोस्रो अनुच्छेदमा प्रयोग भएको “परिवारमा सद्भाव र आत्मीयता ज्यादा हुने गर्दछ” भन्ने वाक्यको भाव विस्तार गर्नुहोस् । (२)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

